दुष्टाभोगासक्ताबुद्धिर्यस्यसदुर्बुद्धिः अकृतप्रज्ञःभोगानांदुरंतताज्ञानशून्यः ॥ ९ ॥ १० ॥ मसंपूर्णोनसंयुक्तइत्यस्यअविरक्तोपिहठेनत्यक्तभोगइत्यर्थः ॥ ११ ॥ अनिवृत्तंस्वाभाविकं अनागंतुकत्वात् अ
निमित्तमितिपाठेपिसएवार्थः अव्यक्तंवाङ्मनसातीतंब्रह्मणिप्रणवेस्थितंतद्द्वाराप्राप्यं तद्भूतःब्रह्मभावंगतः ॥ १२ ॥ दुष्प्रज्ञानेनकामाक्रांतयाबुद्ध्या दोषाःरागादयः तदात्मकाःदुष्प्रज्ञानात्मकाः ॥ १३ ॥
इतिशांति॰मो॰नै॰भा॰सप्तनवत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १९७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ५ ॥ निरयपदार्थंप्रसिद्धंगृहीत्वापृच्छति कीदृशमिति कौतूहलंशुभकर्तुरपिअशुभनिरयप्राप्ति
रित्याश्चर्यं ॥ १ ॥ धर्ममूलंवेदःपरमात्माचतौआश्रयौयस्य ॥ २ ॥ अमूनिवक्ष्यमाणानि परमात्मनांमहाबुद्धीनां देवानांदिव्यदेहानां संस्थानानिआकृतयः वर्णाःश्वेतपीताद्याः नानारूपाणिअनेकवि
धानि ॥ ३ ॥ आक्रीडाःक्रीडास्थानानिउद्यानानि ॥ ४ ॥ ५ ॥ परमात्मनःस्थानस्येतिपरमात्माभिन्नंस्थानमपेक्ष्येत्यर्थः ॥ ६ ॥ एतदेववर्णयतित्रिभिः अभयमिति अभयंनाशभयशून्यं यतः अनिमित्तंस्व

दुर्बुद्धिरकृतप्रज्ञश्चलेमनसितिष्ठति ॥ चलामेवगतिंयातिनिरयंवानियच्छति ॥ ९ ॥ अकृतप्रज्ञकोबालोमोहंगच्छतिजापकः ॥ समोहान्निरयंयातितत्रगत्वाऽ
नुशोचति ॥ १० ॥ दृढग्राहीकरोमीतिजाप्यंजपतिजापकः ॥ मसंपूर्णोनसंयुक्तोनिरयंसोनुगच्छति ॥ ११ ॥ युधिष्ठिरउवाच अनिवृत्तंपरंयत्तदव्य
क्तंब्रह्मणिस्थितं ॥ तद्भूतोजापकःकस्मात्सशरीरमिहाविशेत् ॥ १२ ॥ भीष्मउवाच दुष्प्रज्ञानेननिरयाबहवःसमुदाहृताः ॥ प्रशस्तंजापकत्वंचदोषाश्चै
तेतदात्मकाः ॥ १३ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशांति॰मोक्ष॰जापकोपाख्यानेसप्तनवत्यधिकशततमोऽध्यायः ॥ १९७ ॥ ॥ ७ ॥ युधिष्ठिरउवाच
कीदृशंनिरयंयातिजापकोवर्णयस्वमे ॥ कौतूहलंहिराजन्मेतद्भवान्वक्तुमर्हति ॥ १ ॥ भीष्मउवाच धर्मस्यांशप्रसूतोसिधर्मिष्ठोसिस्वभावतः ॥
धर्ममूलाश्रयंवाक्यंशृणुष्वावहितोनघ ॥ २ ॥ अमूनियानिस्थानानिदेवानांपरमात्मनां ॥ नानासंस्थानवर्णानिनानारूपफलानिच ॥ ३ ॥ दिव्यानिकामचा
रीणिविमानानिसभास्तथा ॥ आक्रीडाविविधाराजन्पद्मिन्यश्चैवकांचनाः ॥ ४ ॥ चतुर्णांलोकपालानांशुक्रस्याथबृहस्पतेः ॥ मरुतांविश्वदेवानांसाध्यानाम
श्विनोरपि ॥ ५ ॥ रुद्रादित्यवसूनांचतथान्येषांदिवौकसां ॥ एतेवैनिरयास्तातस्थानस्यपरमात्मनः ॥ ६ ॥ अभयंचानिमित्तंचनतत्क्लेशसमावृतं ॥ द्वाभ्यांमु
क्तंत्रिभिर्मुक्तमष्टाभिस्त्रिभिरेवच ॥ ७ ॥

भावसिद्धं क्लेशाःअविद्यास्मितारागद्वेषाभिनिवेशाःतैःसमावृतंचन असंगत्वादागंतुकमपिभयंतत्रनास्तीत्यर्थः द्वाभ्यांप्रियाप्रियाभ्यांमुक्तं अशरीरंवावसंतंनप्रियाप्रियेस्पृशतइतिश्रुतेः यतस्त्रिभिर्गुणैःप्रिया
प्रियहेतुभिःमुक्तं गुणातीतत्वमपिकुतः यतोष्टाभिःपुरीभिः भूतेंद्रियमनोबुद्धिर्वासनाकर्मवायवः अविद्याचेत्यमुंवर्गमाहुःपुर्यष्टकंबुधाइत्युक्ताभिर्मुक्तं कार्यनिवृत्त्याकारणनिवृत्तिर्लक्ष्यतइत्यर्थः एतदपिकुतः
यतःत्रिभिःज्ञेयज्ञानज्ञातृभावैर्मुक्तं ॥ ७ ॥

Digitized by Google